

Оцінка достатності розробленої Смарагдової мережі

Оцінка достатності розробленої Смарагдової мережі (мережі Natura2000)

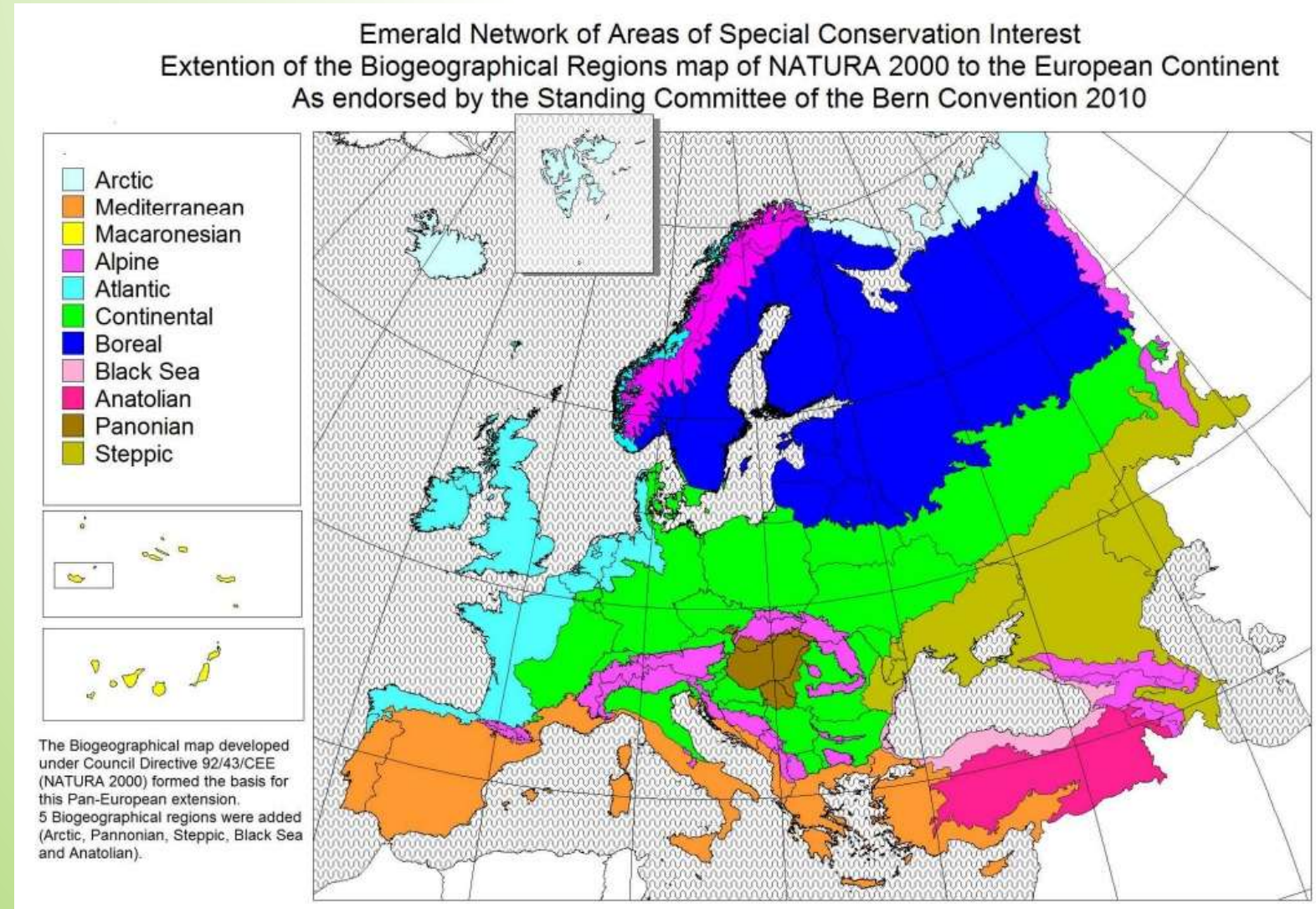
- **Для чого проводиться?** – Щоб перевірити чи визначені території СМ є достатніми та репрезентативними для досягнення довгострокової мети Смарагдової мережі – забезпечення збереження видів і оселищ у довгостроковій перспективі.
- **У чому полягає?** - Перевірка СМ по кожному виду і оселищу – чи у СМ входить достатня і репрезентативна частка популяції виду/площі оселища у межах їх ареалу у кожному біогеографічному регіоні.
- **В якій формі та як часто проводиться?** – У формі біогеографічних семінарів циклічно – раз на декілька років, аж поки мережа не буде визнана достатньою для збереження всіх видів і оселищ з резолюцій 4 та 6 Бернської конвенції.

Ключові поняття

Біогеографічний підхід означає, що оцінка проводиться окремо в межах кожного біогеографічного регіону.

Біогеографічний (біогео) регіон - це територія з відносно однорідними екологічними умовами та подібними характеристиками

Біогеографічні семінари - заходи, на яких проводиться для оцінки достатності СМ. Вони організовуються Секретаріатом Бернської конвенції по мірі доповнення Смарагдової мережі в різних країнах.

Мапа 2. Біогеографічні регіони України¹²

В Україні представлені 4 біогеографічні регіони:

1. Континентальний
2. Степовий
3. Альпійський
4. Паннонський

На території України не був виділений окремо Чорноморський біогеографічний регіон, тому прибережна зона Чорного моря в Україні входить до складу Степового біогеографічного регіону.

Підготовка до оцінки - Reference lists

Підготовка Переліку видів та оселищ із резолюцій 4 та 6

Бернської конвенції для кожного біогеографічного регіону країни. **Для чого?** – щоб було відомо для яких саме видів та оселищ створюється СМ та у яких біогеографічних регіонах країни вони представлені.

Для України такі списки наведені у додатках 4 та 5

Публікації «Залучення громадськості та науковців до проектування мережі Емеральд (Смарагдової мережі) в Україні», **стор. 253-269:** <https://uncg.org.ua/wp-content/uploads/2019/05/zaluchennia-gromadskosti-EmeraldNetUkr.pdf>

Оновлені списки наведені також у висновках біогеографічних семінарів, які вже відбулися.

Код	Латинська назва	Українська назва	Біогеографічні регіони			
			Континентальний	Альпійський	Паннонський	Степовий
1. Тварини						
1.1. Безхребетні						
1013	<i>Vertigo geyeri</i>	Завиток чотиризубий	+			
1014	<i>Vertigo angustior</i>	Завиток лівозакручений	+	+		+
1016	<i>Vertigo moulinsiana</i>	Завиток болотяний	+			
1032	<i>Unio crassus</i>	Перлівниця товста	+	+	+	
1037	<i>Ophiogomphus cecilia</i>	Офіогомфус Цецилія	+	+	+	

Оселища

G3.E	Nemoral bog conifer woodland	Заболочені хвойні ліси неморальної зони	+	+		+
H1	Terrestrial underground caves, cave systems, passages and waterbodies	Підземні печери, печерні системи, печерні проходи та водойми	+	+	+	+
H2.3	Temperate-montane acid siliceous screes	Кислі силікатні осипища помірно-гірського поясу		+	+	+
H2.4	Temperate-montane calcareous and ultra-basic screes	Кальцифітні та ультраосновні кам'яністі осипи помірно-гірського поясу		+		+

Учасники процесу оцінки та їх роль у дискусії щодо оцінки

Головуючий на семінарі забезпечує наступний порядок надання слова сторонам дискусії:

1. **Експерти / оцінювачі:** представляють основні факти по кожному виду / оселищу у кожному біогеографічному регіоні та країні та запропонований висновок (якщо ситуація зрозуміла).
2. **Делегація країни**, яка може складатися з одного делегата, який представляє компетентний національний орган (у випадку України – **Міністерство** захисту довкілля та природних ресурсів України), який супроводжується кількома **науковими радниками**.
3. **Громадськість** (до даної категорії учасників семінару відносять всіх, хто бажає озвучити свої зауваження щодо оцінок, які пропонуються на семінарі, в тому числі **науковців**, які за власною ініціативою беруть в ньому участь).
4. **Незалежні експерти** (Голова зустрічі може залучити незалежного експерта, який запрошений взяти участь у семінарі, представити свою позицію, у випадках, коли інші сторони дискусії не можуть досягти згоди щодо висновку по виду/оселищу).
5. **Головуючий:** модерує дискусію між учасниками і оголошує оцінку по кожному пункту обговорення - оцінка достатності мережі ведеться по-порядку: **вид за видом і оселище за оселищем** відповідно до переліків з Резолюцій 4 та 6 Бернської конвенції у межах кожного біогеографічного регіону визначеного в країні.

Таблиця 1. Типи висновків (оцінок), що використовуються під час біогеографічних семінарів

Тип висновку	Значення висновку	Дія, яку необхідно здійснити після біогеографічного семінару
SUF	Sufficient	мережа є достатньою, у додаванні нових територій до неї немає потреби
IN MAJOR	Insufficient major	жодної території для виду/оселища на даний час в мережі немає; мають бути додані території для виду/оселища
IN MOD	Insufficient moderate	мережа недостатня, до неї мають бути додані нові території
IN MIN	Insufficient minor	оселища / види мають бути додані до бази даних в існуючих територіях мережі, але у додаванні нових територій немає потреби
CD	Correction of data	інформація щодо виду/оселища в базі даних мережі Емеральд має бути скоригована/доповнена/видалена
Sci Res, SR	Scientific reserve	точний висновок неможливий: потрібно провести дослідження / вирішити наукову проблему – інтерпретація оселища, суперечливість наявності виду тощо
Excl. Ref.	Delete from Ref List	вид/оселище не представлений у країні і буде видалений зі списку видів/оселищ для країни, по яким проводиться оцінка

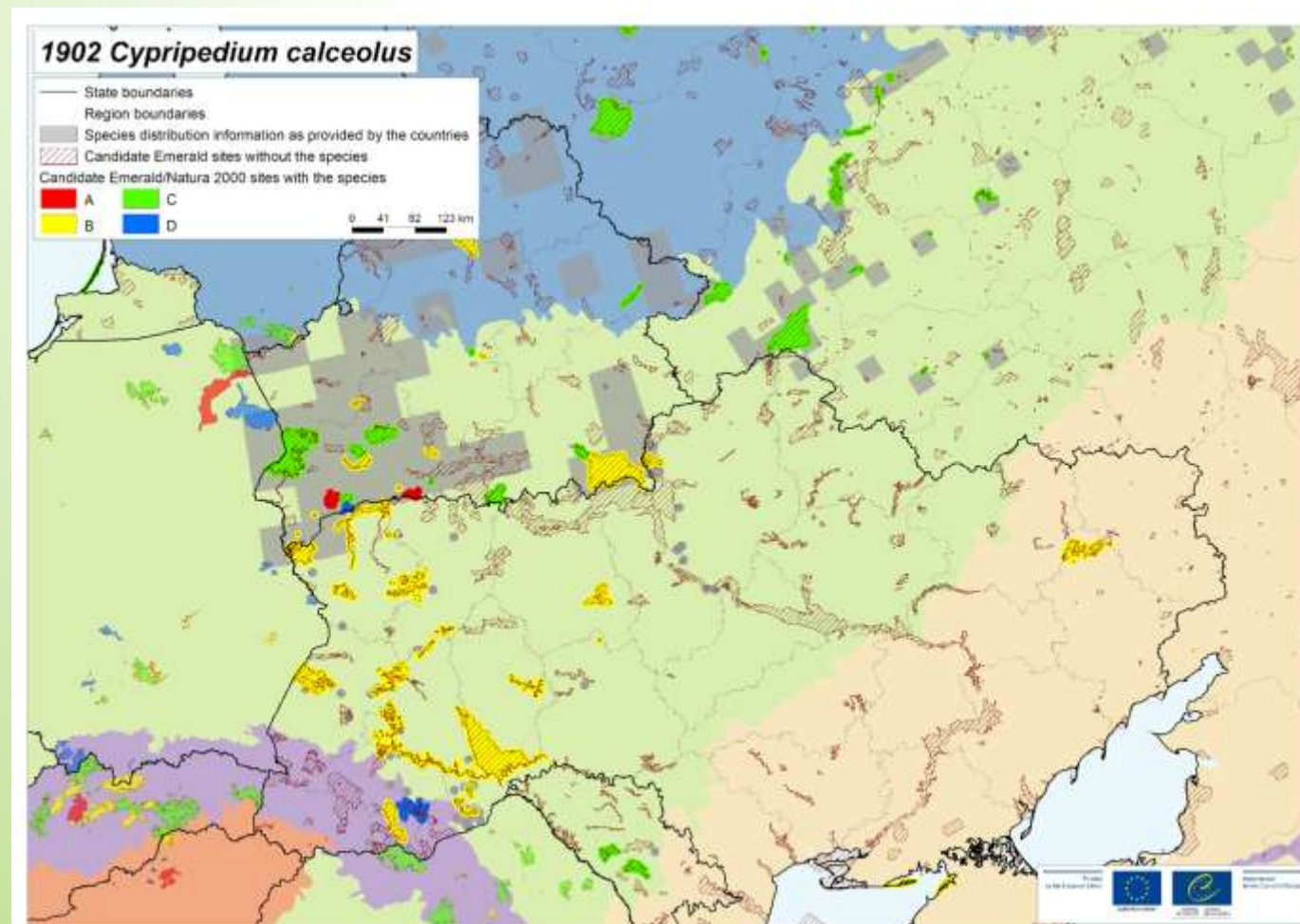
Оцінки також можуть бути комбінованими, наприклад «IN MOD/CD».

Порядок проведення біогеографічних семінарів

Дискусія на біогеографічному семінарі виглядає наступним чином:

- на екрані демонструється мапа територій, які включені у Смарагдову мережу для конкретного виду / оселища;
- надається слово офіційній делегації, представник якої пропонує свою оцінку;
- надається слово представникам громадськості. Якщо їх думка не співпадає з позицією офіційної делегації, то слово надають незалежному експерту від Бернської конвенції, який може підтримати думку офіційної делегації або громадськості або висловити власну думку з приводу оцінки по виду або оселищу, яке обговорюється.
- Головуючий оголошує заключну оцінку наприкінці дискусії по кожному виду чи типу оселища.

Зозулині черевички

Критерії достатності Смарагдової мережі

При оцінці достатності визначених територій Смарагдової мережі **береться до уваги:**

- їх просторове розміщення, яке має охоплювати весь біогеографічний регіон у межах країни, а не лише його фрагмент;
- охоплення територіями мережі всього генетичного різноманіття певного виду, репрезентативності мережі на популяційному рівні;
- включення певної частки популяції кожного виду та площі оселища до мережі.

Для найбільш рідкісних оселищ та видів у мережі має бути присутня висока частка їх ресурсів (популяцій видів або площ оселищ) - у деяких випадках – навіть до 100 %, тоді як для тих, які більш розповсюджені, в Смарагдову мережу може бути включена нижча частка їх популяції (наприклад, 20 %).

Final conclusions – підсумкова оцінка за результатами біогеографічного семінару

Detailed final conclusions on the representation of habitats from Res. No. 4 (1996) of the Bern Convention in proposed Emerald sites in

Code	Habitat Name	iso	biogeo	Final Concl.	Final Conclusion Comments
A1.11	Mussel and/or barnacle communities	RU	STE	EXCL REF LIST	
A1.11	Mussel and/or barnacle communities	UA	STE	EXCL REF LIST/CD	
A1.22	Mussels and fucoids on moderately exposed shores	RU	STE	EXCL REF LIST	
A1.22	Mussels and fucoids on moderately exposed shores	UA	STE	IN MOD	
A1.44	Communities of littoral caves and overhangs	RU	BLS	IN MAJ	
A1.44	Communities of littoral caves and overhangs	RU	STE	IN MAJ	
A1.44	Communities of littoral caves and overhangs	UA	STE	IN MOD	enlarge the sites towards the sea
A2.2	Littoral sand and muddy sand	RU	STE	IN MOD/SR	
A2.2	Littoral sand and muddy sand	UA	STE	IN MOD	

Bern Convention Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats

Home Newsroom About Monitoring Standard-setting Emerald Network European Diploma **Meetings** Resources Search

You are here: Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats Meetings 2018 Ecological Networks - Meetings 2018 Emerald Network biogeographical Seminar for bird species

Ecological Networks - Meetings 2018

(BELARUS, REPUBLIC OF MOLDOVA AND UKRAINE)

Emerald Network biogeographical Seminar for bird species

KYIV, UKRAINE 23-24 MAY 2018

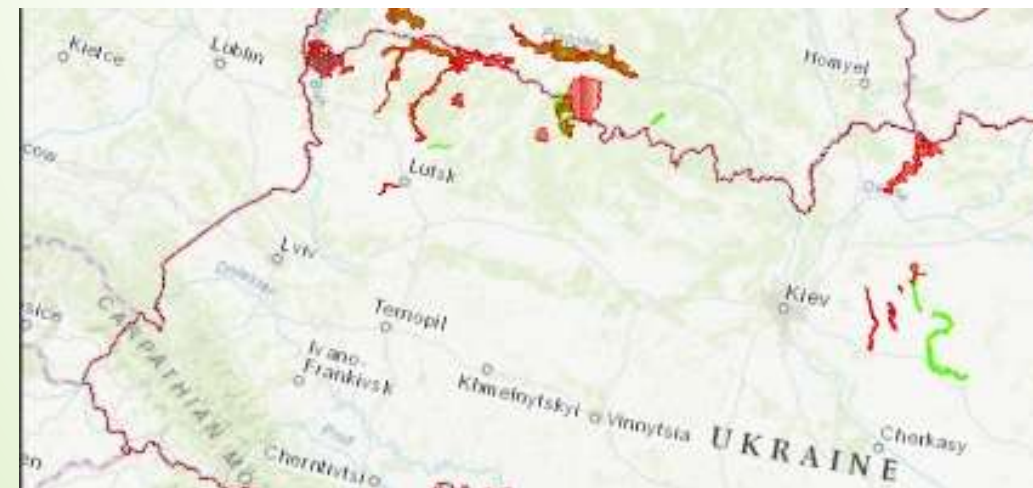
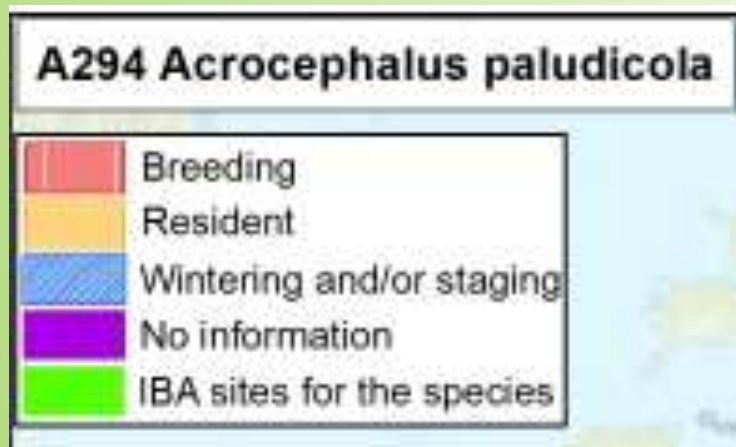
Meeting documents

- Agenda
- List of participants

Перший цикл біогеографічних семінарів для оцінки достатності Смарагдової мережі України

- 2015 р. - біогеографічний семінар з оцінки достатності мережі Емеральд для охорони **видів птахів** із Резолюції № 6 Бернської конвенції (без поділу на біогеографічні регіони) <https://www.coe.int/en/web/bern-convention/-/emerald-biogeographical-seminar-for-bird-species-for-belarus-republic-of-moldova-the-russian-federation-and-ukraine>
- 2016 р. - біогеографічний семінар з оцінки достатності мережі Емеральд для охорони видів тварин (крім птахів), рослин та типів оселищ з Резолюцій №4 та №6 Бернської Конвенції в **Континентальному, Альпійському та Паннонському** біогеографічних регіонах. <https://www.coe.int/en/web/bern-convention/-/emerald-biogeographical-seminar-for-all-habitats-and-species-for-belarus-republic-of-moldova-the-russian-federation-and-ukraine>
- 2016 р. - біогеографічний семінар з оцінки достатності мережі Емеральд для охорони видів тварин (крім птахів), рослин та типів оселищ з Резолюцій №4 та №6 Бернської конвенції у **Степовому біогеографічному регіоні**. <https://www.coe.int/en/web/bern-convention/-/emerald-biogeographical-seminar-for-all-habitats-and-species-for-belarus-republic-of-moldova-the-russian-federation-and-ukraine-continuation->
- 2018 р. – **другий** біогеографічний семінар для оцінки достатності визначених територій Смарагдової мережі для **видів птахів** (без поділу на біогеографічні регіони). <https://www.coe.int/en/web/bern-convention/-/emerald-biogeographical-seminar>

Приклад для виду птахів – очеретянка прудка

Висновки біогеографічних семінарів:

2015 рік: мережа недостатня, до неї мають бути додані нові території

A294	Acrocephalus paludicola	UA	IN MOD	check IBAs, Kiev
------	-------------------------	----	--------	------------------

2018 рік: мережа достатня, але інформація у базі даних має бути

A294	Acrocephalus paludicola	UA	SUF/CD	
------	-------------------------	----	--------	--

Приклад по виду тварин – вусач альпійський

Висновки біогеографічного семінару, 2016 рік:

У **альпійському** біогеографічному регіоні для виду мають бути додані нові території до Смарагдової мережі;

У **Континентальному та Паннонському** біогеографічних регіонах – висновок не можна сформулювати - мають бути проведені дослідження поширення виду

1087	Rosalia alpina	UA	ALP- Car	IN MOD	
1087	Rosalia alpina	UA	CON	SR	update distribution
1087	Rosalia alpina	UA	PAN	SR	update distribution

Приклад по оселищу

Висновки біогеографічного семінару, 2016 рік: до Смарагдової мережі мають бути додані нові території; потрібно скоригувати дані – перевірити загальну площу цього оселища в степовому біогеографічному регіоні:

Тип оселищ E1.2 Багаторічні трав'яні кальцифітні угруповання та степи. Філіал «Стрільцівський степ» Луганського природного заповідника, Луганська обл. (фото Г. Гузь).

E1.2	Perennial calcareous grassland and basic steppes	UA	STE	IN MOD/CD	CD to varify total habitat area
------	--	----	-----	-----------	---------------------------------

Shadow-list – тіньовий список територій, які пропонуються до включення у Смарагдову мережу (на даний час є територіями-кандидатами до включення у мережу)

Території, що пропонуються
до включення у мережу Емеральд
(Смарагдову мережу) України
(«тіньовий список», частина 2)

CC BY-SA 4.0

Території, що пропонуються
до включення у мережу Емеральд
(Смарагдову мережу) України
(«тіньовий список», частина 3)

CC BY-SA 4.0

Загальний список публікацій по Смарагдові мережі, всі вони доступні для скачування у форматі PDF: <https://uncg.org.ua/tag/seriia-emerald-network-in-ukraine/>

Визначені та проєктовані території Смарагдової мережі

<https://emerald.eea.europa.eu/>

Проблеми:

- Поєднаність територій у просторі між собою;
- Поєднаність з прикордонними територіями інших країн;
- Наявність «білих плям» – відсутності даних або відсутності визначених територій СМ у певних частинах країни;
- Корегування меж територій (не варто їх визначати лише по урізу води, Кам'янець-Подільський і т.д.);
- Брак кадрів у Мінприроди

Підготовка до наступного циклу оцінки достатності Смарагдової мережі

Для багатьох видів та оселищ Смарагдова мережа:

- має бути розширена (мають бути додані нові території),
- мають бути проведені дослідження (зібрана інформація) щодо поширення певних видів та локалізації і площ певних типів оселищ.

Наше бачення фінальної версії Смарагдовій мережі в Україні:

- щонайменше 20% території загальної площі країни;
- 70% території українських Карпат.

Краще мати повністю розроблену Смарагдову мережу перед вступом України до ЄС, оскільки потім може не бути на це часу.